

De kracht jezelf te overstijgen

Psychiater Marc CALMEYN over de psyche die waait waar ze wil, ook vandaag

- ▶ Betrek bij psychische problemen ook de zingevingsdimensie
- ▶ Mensen zijn in staat zichzelf te overstijgen
- ▶ Het christelijke geloof biedt de hoop als meerwaarde

Nicole LEHOUCQ

We leven in een tijd waarin zekerheden wegvallen, het vertrouwen in instellingen zoek is en overtuigingen ter discussie staan. Wat betekent die woeligheid voor geloof en zingeving en voor het psychisch welbevinden van mensen? Over die vragen en over kansen voor geloofsgemeenschappen en christelijke media vandaag buigen sprekers en publiek zich binnenkort tijdens een studiedag in Gent.

„Zulke turbulente tijden zijn niet nieuw”, weet psychiater Marc Calmeyn, medeorganisator van de studiedag *Geloven in turbulente tijden*. „Ook het feit dat mensen eronderdoor kunnen gaan is van alle tijden. Sociale omstandigheden hebben nu eenmaal een sterke invloed op de mens. Nochtans moeten we ook rekening houden met de innerlijke kracht, met de mogelijkheden van mensen om met die situaties om te gaan.”

Marc Calmeyns motto: „Zoals men denkt over de mens, zo gaat men met hem om.” © Braambos

„Lotgenoten”, zo noemt Calmeyn de patiënten die hij in zijn privépraktijk of in het psychiatrisch ziekenhuis Onze-Lieve-Vrouw in Brugge behandelt. „Iedereen kampt wel eens met depressieve gedachten of negatieve gevoelens”, verklaart hij. „Personen met ernstige psychische problemen zitten echter meer vast in die algemeen menselijke moeilijkheden dan anderen.”

„Bij dergelijke problemen spelen psychische, biologische en

sociale factoren ongetwijfeld een rol”, zegt Calmeyn. „Maar er speelt nog een dimensie: die van de religie, de zingeving. Het geloof kan inwerken op de geest. Het kan een bron van kracht zijn.”

Calmeyn kleeft het minder bekende antropo-psychiatrisch model aan waarin de mens centraal staat. De grondlegger daarvan, Leopold Szondi, wijst op de mogelijkheid tot transcendentie. „Mensen zijn in staat zichzelf te overstijgen”, verduidelijkt Cal-

meyn. „Ervaring kan een doorleefd inzicht opleveren zodat mensen een ‘sprong’ wagen, besluiten het anders aan te pakken. Een verstokte roker bijvoorbeeld, die beslist ermee op te houden, overstijgt zijn afhankelijk-zijn van de sigaret. Therapeuten bieden behandelingen aan, mensen maken keuzes. Niet altijd bewust, want keuzes kunnen ook onbewust worden gemaakt. Of ze gaan net de andere richting uit, zodat ze in het ziektebeeld blijven.”

„Ons hele leven is op keuzes gebouwd”, vervolgt hij. „Werk, relaties, maar ook ziekte en gezondheid. Versta me niet verkeerd, niemand kiest er bewust voor om ziek te worden. Sommigen hebben echter vanuit de familie een zekere aanleg voor een bepaalde aandoening. Daar neem ik een duidelijk standpunt in: het is niet omdat je er gevoelig voor bent, dat je de ziekte ook krijgt.”

„De mens is meer dan zijn genen. In iedere mens schuilt een kracht om anders om te gaan met erfelijke aanleg”

Calmeyn besluit: „De mens is meer dan zijn genen. Dat er in iedere mens een kracht is om daar anders mee om te gaan, vind ik een belangrijke therapeutische boodschap. Ik laat me als therapeut inspireren door het christelijke geloof dat de hoop als meerwaarde biedt. Geen naïeve, maar een realistische hoop. En ja, ik stond er al herhaaldelijk verwonderd van hoe mensen zich kunnen herpakken.”

Geloven in turbulente tijden, studiedag op 10 maart in het Vormingscentrum Guislain in Gent. Meer info via 09 216 35 77 of www.vormingscentrumguislain.be.

Waarom heeft Jos gezwegen?

Walter VAN DEN BROECK schreef met *Biechten* een eerlijk stuk over misbruik in de Kerk

Erik DE SMET

Een theaterstuk over seksueel misbruik van kinderen in de Kerk. Wordt dat niet makkelijk een karikatuur? Regisseur Michael De Cock en 't Arsenaal brengen met *Biechten* een opmerkelijk genuanceerd stuk, dat in de maand maart Vlaanderen afreist.

Aankankelijk wilde De Cock zelf een theaterstuk schrijven over het heikele onderwerp, maar toen bleek dat de Kempense auteur Walter van den Broeck (van het inmiddels verfilmde theaterstuk *Groenten uit Balen*) dezelfde thematiek wilde aansnijden en daarbij de vraag wilde stellen hoe het komt dat het ooit zo katholieke Vlaanderen in sneltempo ontkerkelijkt.

Katholieke Vlaanderen

Typisch voor Van den Broeck is dat hij altijd een 'tegenschiedenis' wil schrijven op basis van verhalen van de gewone mens. Dat doet hij ook in *Biechten*.

Hij voert drie vrouwen uit evenveel generaties ten tonele. Kristien, gespeeld door Anna Verammen, onderzoekt voor haar thesis het thema seksueel misbruik in de Kerk en interviewt daartoe een aantal mensen, onder wie haar moeder en grootmoeder. Gaandeweg ontvouwt zich een familiedrama: haar vader Jos werd in zijn jeugd seksu-

eel misbruikt door de gerespecteerde oom-geestelijke Firmin.

Centraal in *Biechten* staat niet het misbruik, maar het koppig zwijgen over dat misbruik. De acteurs zitten op kerkstoelen, opgesteld in u-vorm. Iedereen hoort dus wat in besloten tweegesprekken door de andere acteurs wordt gezegd, maar toch doen ze allemaal alsof ze van niets op de hoogte zijn. Zelfs al heeft het misbruik hun aller levens getekend.

Dader en slachtoffer voert Van den Broeck niet op, zoals hij ook geen proces van het instituut Kerk wil maken. Een intrigerend personage is de bejaarde priester Raymond, gespeeld door Tuur De Weert. Kristien zoekt hem op en hij vertelt haar over het katholieke Vlaanderen van weleer. Met weemoed kijkt de priester terug naar zijn leven en roeping. Hij vraagt zich ook af of de keuze voor een brede volkskerk wel de

juiste was en of het sacrale niet al eens werd verwaarloosd. Een authentiek en herkenbaar verhaal, al klinkt vooral de herinnering door van de auteur aan de alomtegenwoordige Kerk zoals hij die in de Kempen heeft gekend.

Walter van den Broeck wil in *Biechten* alle aspecten van de pedofiliëcrisis tonen en erop wijzen hoe sinds Marc Dutroux de geesten veranderden. De betweterige promotor van Kristiens thesis, gespeeld door Luc Springuel, haalt de *Winkler Prins Encyclopedie* uit de jaren 1980 boven waarin pedofielen nog op een zeker begrip kunnen rekenen. Klaas, Kristiens lief, weigert dan weer zijn relatie met een leraar tijdens zijn collegetijd te bestempelen als misbruik.

De pedofiele geestelijke Firmin wordt bisschop. De knipooog naar de zaak-Vangheluwe ligt voor de hand. Van den Broeck neemt, net zoals in zijn ander werk, een actueel feit en bouwt er verhalen en personages rond. Ook nu is het zijn doel om de samenleving een spiegel voor te houden. Heeft niet iedereen gezwegen? Die vraag moet worden gesteld om te weten waarom Jos zelf nooit heeft gesproken.

Biechten speelt tot 31 maart op meerdere plaatsen in Vlaanderen. Speellijst via www.tarsenaal.be of 015 42 25 44.

In het theaterstuk staan drie vrouwen centraal, drie generaties van zwijgen. © Stef Depover/'t Arsenaal

Zuid-Sudan

De missionarissen van Steyl zenden drie missionarissen naar Zuid-Sudan om de bevolking bij te staan te midden van het opflakkerende geweld. Sinds de onafhankelijkheid van Zuid-Sudan in juli 2011 groeien de spanningen tussen Sudan en Zuid-Sudan. De inzet zijn de olierijke gebieden in de grensstreek. Mgr. Macram Max Gassis, de bisschop van El Obeid in Sudan, klaagt: „De bevolking in het Nubagebergte sterft als gevolg van de honger en de bombardementen (door het islamitische bewind in Khartoum, *n.d.r.*)”. Velen in Zuid-Sudan geloven dat Sudan de regio wil islamiseren. Zopas voerde Khartoum ook luchtaanvallen uit op andere plaatsen in Zuid-Sudan. Sudan sloot de grensovergangen met Zuid-Sudan waardoor voedselhulp moeilijk binnenraakt en bijna vijf miljoen mensen in hongersnood dreigen te belanden.

Trappistenbier

In Engelszell, de enige trappistenabdij in Oostenrijk, werd een kleine brouwerij in gebruik genomen. Het is weldra de achtste trappistenabdij wereldwijd waar paters zelf hun bier brouwen. De trappisten van Engelszell willen zowel een donkere als een blonde trappist op de markt brengen. Met uitzondering van de trappist van de abdij van Berkel-Enschot in Nederland worden momenteel alle officieel erkende trappistenbieren in België gebrouwen. (IVH)